

A Tudor Alapítvány szakmai beszámolója a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet pályázatán elnyert támogatás felhasználásáról

A program címe: Esélyteremtés a Tudor Műhelyekben

A támogatást a Tudor Alapítvány esélyteremtő programjának megvalósításához kaptuk a 2009. szeptember 15-től 2010. február 28-ig terjedő időszakra. A támogatás lehetőséget nyújtott a Tudor Műhelyekben végzett tehetséggondozó tevékenység továbbfejlesztésére, munkánk szakmai színvonalának emelésére.

A program célja, hogy elősegítse hátrányos helyzetű, tehetséges általános iskolás gyerekek otthoni hátrányainak csökkentését és növelje továbbtanulási esélyüket. A cél megvalósítása érdekében speciális tehetséggondozó műhelyeket – *Tudor Műhelyeket* – hoztunk létre. A Tudor Műhelyekbe 8-10 éves koruktól az általános iskola befejezéséig járnak a gyerekek. Olyan gyerekekkel foglalkoznak az alapítvány munkatársai, akik hátrányos helyzetű (munkanélküli, sokgyermekes, alacsony jövedelmű, csonka) családban élnek, és fogékonyak, tehetségesek az iskolai tantárgyak valamelyikében, vagy akár egyéb területeken. Minden műhelyünkben egyaránt vannak roma és nem roma gyerekek, nevelésük integráltan folyik. Fontosnak tartjuk, hogy a tehetséggondozásba már alsó tagozatosként kerüljenek be a gyerekek, mivel a hátrányok jóval a középiskola előtt keletkeznek. Ugyancsak fontos, hogy a gyerekek tartósan, több éven keresztül vegyenek részt a foglalkozásokon, mivel csak így lehet megalapozni továbbtanulási esélyeiket.

2009 őszén minden műhelyünkben folytattuk a korábban megkezdett tevékenységet. Mivel műhelyeink eltérő környezetben, eltérő feltételek között működnek, tevékenységükben, problémáikban és eredményeikben sok helyi sajátosság is megjelenik. Beszámolónkban egyenként mutatjuk be műhelyeinket, majd a támogatási időszakban szervezett közös programokról is beszámolunk.

Az első Tudor Műhely *Szombathelyen* jött létre 2001-ben. A műhelyt *dr. Molnár Károlyné*, a Berzsenyi Dániel Főiskola nyugalmazott docense szervezte meg, és az ő vezetésével működik immár kilencedik éve. A foglalkozásokat 2001-ben 10 gyerekkel kezdtük, a létszám fokozatosan 15-20 főre nőtt. A szombathelyi tudorosok közül eddig tizenketten fejezték be az általános iskolát, valamennyien érettségit adó, színvonalas középiskolában folytathatják tanulmányaikat. Jelenleg összesen 25 általános iskolás gyerek vesz részt a tehetséggondozásban. A gyerekek közel fele a környékbeli kistelepülésekről jár be a foglalkozásokra. A műhelyvezető a pedagógusok által javasolt jó képességű és hátrányos helyzetű második-harmadik-negyedik osztályos gyerekek közül választja ki a program résztvevőit. A gyerekek családi háttérét családlátogatás során személyesen ismeri meg, és a tevékenységekbe bevont gyerekek családjával folyamatosan együttműködik. Egyebek mellett a gyerekek gondos kiválasztásának, a munka rugalmas szervezésének köszönhető, hogy a műhelyben kezdettől fogva minimális a lemorzsolódás. A 2009/2010-es tanévben a kisebbek számára heti két – két órában tartanak kiscsoportos angol nyelvi és informatika foglalkozásokat. A második félévben megkezdődtek a rendszeres matematika foglalkozások is. Hatodikos koruktól a gyerekek tudásuknak megfelelő szinten egyéni időbeosztás szerint járnak a Panda Nyelviskola angol és/vagy német nyelvi csoportjaiba, illetve szükség szerint matematika korrepetálásra. A nyelviskolába és a matematika korrepetálásra néhány már középiskolás tudoros is jár. Középiskolás gyerekeink közül ketten decemberben sikeres felsőfokú angol nyelvvizsgát tettek. Azokkal a gyerekekkel, akik valamilyen területen különös érdeklődést, tehetséget mutatnak, önkéntes munkában egyéni mentorok, köztük

egyetemi oktatók foglalkoznak. (A most folyó tanévben rendszeresen foglalkoznak egy-egy gyerekkel biológiából, énekből, rajzból, hárman pedig a csillagvizsgáló egy munkatársához járnak.) A „kicsik” közül hármat 8 osztályos gimnáziumi felvételi előkészítőre íratott be a műhelyvezető, ők ősztől minden bizonnyal a Bolyai János Gyakorlógimnázium diákjai lesznek. Jelenleg 5 nyolcadikos tudoros van Szombathelyen, a felvételik után már látszik, hogy minden bizonnyal ők is színvonalas középiskolákban folytathatják tanulmányaikat. A támogatásnak köszönhetően a nyelvtanuláshoz MP 3-as lejátszókat vehettünk a gyerekeknek, amelyre folyamatosan letöltik a leckék hanganyagát. A nagyobbak színházbérlettel járnak a Weöres Sándor Színház előadásaira. A Magyar Kultúra Napján a szombathelyi tudorosok is részesei voltak annak a megemlékezésnek, amelyen több mint 500 diák együtt szavalta el a Himnuszt Jordán Tamás, a szombathelyi Weöres Sándor Színház igazgatója vezényletével. Az ünnepségen meghallgatták a Sebő együttes műsorát is. Februárban a műjépgályán rendezett farsangi mulatságban vettek részt.

A támogatási időszakban a műhelyvezető egy új klub szervezését kezdte meg a helyi általános iskola igazgatójával együttműködve a Szombathelyhez közeli Toronyban, ahol jelentős a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma. A tervek szerint a középiskolás tudorosok egy része tart majd itt felnőtt segítséggel mintegy tíz gyereknek idegen nyelvi, informatika, művészeti és médiaismereti foglalkozásokat.

A szombathelyi műhely minden tekintetben példaértékű később alakult műhelyeink számára.

A Polgári Kistérségi Tudor Műhely 2003. áprilisa óta működik, 2005. januárja óta **Olajos Istvánné** (időközben nyugalmazott) középiskolai tanár vezetésével. A létszám a kuratórium eredeti elképzeléseinek megfelelően minden évben 12-13 fő volt, a műhely munkatársai a támogatási időszakban is 13 gyerekkel foglalkoztak (közülük heten ötödikesek, hatan hetedikesek). A gyerekek kiválasztása, a családokkal való kapcsolattartás a szombathelyihez hasonló módon történik. Két vidéki műhelyünk környezete nagyon eltérő. Szombathely a fejlett nyugat-magyarországi régió egyik kulturális központja, egyetemmel is rendelkező iskolaváros. A Polgári Kistérség egyike az Észak-Alföld hátrányos helyzetű kistérségeinek, a városban egyetlen általános iskola, egy középiskola és egy szakiskola működik. A műhely kezdettől fogva fogad gyerekeket a környező kistélepek iskoláiból is. A korábbi tudorosok közül hatan fejezték be az általános iskolát, most valamennyien érettségit adó középiskolába járnak. Ezek azok a gyerekek, akik az első 12 fős csoportból öt-hat éven át kitartóan részt vettek a munkában. Az adatokból is látszik, hogy erőfeszítéseink ellenére is nehezebben tudjuk megtartani itt a gyerekeket, mint Szombathelyen, de meggyőződésünk, hogy azok is profitálnak a foglalkozásokból, akik viszonylag rövidebb ideig járnak hozzánk. A támogatási időszakban összesen heti négy órában szerveztünk kiscsoportos angol nyelvi foglalkozásokat, heti két-két órában informatika és kézműves foglalkozásokat/matematika korrepetálást. (Ez utóbbi azt jelenti, hogy az eddig kézműves foglalkozásokat tartó matematika szakos munkatársunk a gyerekek igényeit figyelembe véve egyre inkább matematikából nyújtott nekik segítséget.) Az őszi folyamán az eredményesebb nyelvtanulás érdekében munkafüzeteket és szótárokat is vettünk. Decemberben a polgári tudorosok együtt nézték meg a Liliomfit a debreceni Csokonai Színházban.

A Józsefvárosi Tudor Műhely 2003 őszén jött létre. Vezetője 2006 szeptembere óta **Jesztl József** szociálpedagógus, aki kezdettől fogva a műhely munkatársa. Fővárosi műhelyeinkben, de különösen Józsefvárosban mindig nagy gondot okozott a műhelyek vonzáskörzetében működő iskolák érdeklődésének felkeltése, a gyerekek megfelelő kiválasztása, és a viszonylag magas fluktuáció. Kevés gyerek tart ki nyolcadik osztályig, így a továbbtanulást nehezebb számon tartanunk, mint vidéken. Időközben néhányan nyolc- és hatosztályos gimnáziumba

mentek, a tavaly végzett egyetlen nyolcadikos szakközépiskolába jár. Az elmúlt tanévben 10 gyerekkel foglalkoztunk, és pénzügyi nehézségeink miatt a foglalkozások választéka is szűkült. A támogatás lehetővé tette, hogy a 2009/2010-es tanévet jobb feltételekkel kezdjük. Új munkatársként egy a hátrányos helyzetű gyerekek tehetséggondozásában komoly tapasztalatokkal rendelkező tanítónőt alkalmaztunk, aki közreműködött egy új alsó tagozatos csoport megszervezésében, és általános tehetségfejlesztő foglalkozásokat tart a gyerekeknek (heti 2 x 2 óra). A támogatási időszakban összesen 14-en (9 alsó és 5 felső tagozatos) vettek részt rendszeresen a tehetséggondozásban. Tovább kell javítanunk kapcsolatainkat a kerületi iskolákkal annak érdekében, hogy több tehetséges gyereket érjünk el a leghátrányosabb helyzetben élők közül. A jobb pénzügyi feltételek lehetővé tették, hogy a tavalyi átmeneti kihagyás után megfelelő szakember vezetésével újraindítsuk az informatika foglalkozásokat (heti 2 óra). A nyelvoktatás színvonala is javult: a Dover Nyelviskola rátermett fiatal nyelvtanára foglalkozik heti 3 órában, tudásszint szerinti csoportbontásban a gyerekekkel. A műhely fő sajátossága az, hogy a műhelyvezető irányításával mindkét foglalkozási napon stratégiai táblajátékokat tanulnak a gyerekek, amelyek nagy szerepet játszanak különféle készségeik fejlesztésében. Rendszeresen jól szerepelnek a józsefvárosi tudorosok az országos dámajáték bajnokságon. Idén februárban a bajnokság budapesti fordulójában 9 tudoros vett részt, és mindannyian bejutottak az országos döntőbe. (Ezt Zalaegerszegen rendezik áprilisban.)

A **Csepeli Tudor Műhely** 2005-ben alakult meg, a Családsegítő Szolgálat akkori vezetőjének kezdeményezésére. A műhely vezetője 2008 szeptemberétől 2009 végéig **Hetényi Mariann** szociálpedagógus, a Szociális Szolgálat munkatársa volt. Mivel ő családi okokból nem tudta tovább vállalni a feladatot, új műhelyvezetőt kellett keresnünk. Január óta a műhelyt **Vincze Péter** vezeti, aki ugyancsak szociálpedagógus, a Szociális Szolgálat fiatal munkatársa. Érdekes, hogy a műhelyvezetésben bekövetkezett viszonylag sok változás ellenére a gyerekek elég kitartóak. A támogatási időszakban 15-en jártak a foglalkozásokra. A 12 felső tagozatos közül hatan negyedik, egy gyerek harmadik, öten második éve vesznek részt a tehetséggondozásban, a három alsós ebben a tanévben kapcsolódott be. A gyerekek kiválasztásában a pedagógusok mellett a Szociális Szolgálat munkatársainak javaslataira is támaszkodnak. Pozitív változás a korábbiakhoz képest, hogy már hét csepeli iskolából járnak a műhelybe gyerekek. Eddig itt is kevesen maradtak nyolcadikos korukig, a két legkitartóbb szakközépiskolában tanul tovább. A foglalkozásokat heti 3 délután tartjuk: tudásszint szerinti csoportbontásban heti 4 óra idegen nyelv (a többségnek angol, de néhányan az iskolában németet tanulnak, és ehhez kértek tőlünk is segítséget), 2 óra informatika, 2 órában a műhelyvezető irányításával készségfejlesztő játékok és sport. Szükség esetén a gyerekek a Szociális Szolgálat keretében szervezett korrepetálásra is járhatnak. Januárban a Pesti Magyar Színház előadását nézték meg a csepeli tudorosok.

A támogatás lehetővé tette, hogy hagyományainknak megfelelően 2009 őszén is szervezzünk **közös programot** valamennyi műhelyünk részvételével. Novemberben kétnapos kirándulásra jöttek Budapestre a vidéki tudorosok. A programokban, amelyek a természettudományok iránti érdeklődés felkeltését szolgálták (Állatkert, Csodák Palotája, Pálvölgyi Cseppkőbarlang, Természettudományi Múzeum) 27 szombathelyi és 15 polgári diákunk mellett a csepeliek és józsefvárosiak is részt vettek. A vidéki tudorosok között volt néhány középiskolás is, akik a nyári táborhoz hasonlóan most is közreműködtek a program lebonyolításában. Szálláshelyünk, ugyancsak hagyományosan, az ELTE Apáczai Gyakorló gimnázium kollégiumában volt.

Az őszi folyamán több lehetőségünk is nyílt arra, hogy szervezetünk ismertségét javítsuk, és megismerjük más hasonló célokért dolgozó szervezetek munkáját. Októberben alapítványunkat meghívták Bátonyterenyére a Lehet jobb a gyerekeknek című konferenciára, ahol a civil szervezetek szekciójában mutatkozhattunk be. A Tudor Alapítványt a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács Tehetségpontként regisztrálta. Abban a megtiszteltetésben volt részünk, hogy a Magyar Géniuszt Integrált Tehetségsegítő Program nyitó sajtótájékoztatójára a civil tehetségpontok közül alapítványunkat hívták meg tevékenységének bemutatására. Március végén munkatársaink részt vesznek a Géniuszt Országos Tehetségnap ünnepi konferenciáján és a kapcsolódó tehetségsegítő képzéseken.

Budapest, 2010. március 29.

TUDOR ALAPÍTVÁNY

postacím: 1125 Bp., Kiss Áron u. 16.

székhely: 1132 Bp., Csanády u. 18.

adószám: 18101618-1-41